

Praktiska Sverige AB
Anna.andersson@academedia.se

2019-04-26
1 (23)
Dnr-2018:8577

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Örebro i Örebro kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Örebro avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Örebro i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans arbete med att skapa och bibehålla studiero utgår från gemensamma förhållningssätt. I detta ingår att alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en god studiemiljö.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:8577) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet i skolan. Rektorn ser också till att skolans resultat följs upp, analyseras och omsätts i uppföljningsbara åtgärder. Granskningen visar dock att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Skolinspektionen bedömer därför att jämställdhetsarbetet behöver utvecklas så att hela utbildningen och all undervisning omfattas av dessa mål i utbildningen.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn ger lärare goda förutsättningar att samverka, genom att skapa former för samverkan, fördela tydliga ansvarsområden till personal och klargöra vilka rutiner och instruktioner som finns på skolan. I inskickat material beskriver rektor vilka forum som finns för samverkan på skolan och vilken intervall som finns mellan mötena. Intervjuer med lärare visar att de har förutsättningar att samverka med varandra både inom ämnena och ämnesövergripande. Rektorn och lärarna berättar dock att de skulle behöva samverka mer, exempelvis utifrån de programspecifika examensmål som finns för respektive program. Rektorn har därför låtit lärare arbeta fram idéer för mer samverkan kopplat till examensmålen.

I granskningen framkommer flera exempel på kollegialt lärande, vilket enligt rektorn, skapar goda förutsättningar för skolutveckling. Lärarna berättar om hur de i arbetsgrupper får arbeta med olika tänkbara undervisningssituationer och därigenom dela med sig av erfarenheter i undervisningens olika delar. I syfte att utveckla undervisningen berättar rektorn att lärare auskulterar hos varandra utifrån en tydlig agenda, vilket ska ge lärare möjlighet till att ge och få feedback. Rektorn berättar i intervju att hon vill skapa en kultur där goda exempel från lärare lyfts upp i organisationen och ger som exempel yrkeslärare som initierat former för rapportskrivning inom arbetsplatsförlagt lärande (APL), för att elever tidigt ska få öva på denna skriftform. Rektorn säger att lärare i svenska har deltar i detta arbete.

Granskningen visar att rektorn är tydlig med vilka rutiner som finns på skolan. Lärare säger att de är väl insatta i rutiner kring närvaro, uppföljning av elevernas resultat och dokumentation kopplat till studiero. Vidare beskriver lärare att skolledningen har god insyn och närvaro i undervisningen. Exempelvis har biträdande rektor ett uppdrag att förbättra undervisningen inom yrkesämnena och samlar dessa lärare regelbundet för att stödja arbetet med planeringen av kurser, stöd i undervisningen och bedömning av elevers kunskaper. Den biträdande rektorn ansvarar, enligt lärarna för att introducera och ge stöd till obehöriga lärare. Detta sker efter en given agenda som innebär att den biträdande rektorn regelbundet stämmer av hur nyanställda och obehöriga lärares undervisning fungerar. Lärare berättar att introduktionen innehåller en beskrivning av de rutiner som finns på skolan men också stöd för arbetet med att planera och genomföra undervisningen.

Rektorn följer upp skolans resultat och ser till att förbättringsåtgärder genomförs

Granskningen visar att rektor systematiskt utvecklar utbildningen genom att följa upp och analysera kunskapsresultat och genomföra adekvata förbättringsåtgärder. Det framgår också att personalen och eleverna är delaktiga i arbetet. Lärare berättar i intervju att elevernas kunskapsresultat följs upp av dem och skolledningen regelbundet, detta sker dels i de egna kurserna, dels i programarbetslagen och dels årligen efter det att betyg i kurserna satts. Rektorn säger att uppföljningen tidigare skedde årsvis men att de under innevarande läsår lagt in fler skolövergripande uppföljningar av elevernas resultat. Bland annat använder skolan mitterminskonferenser och betygskonferenser till detta arbete. Uppföljningen omfattar även introduktionsprogrammets kurser och mått på hur lång tid elever går på introduktionsprogram. Rektorn säger att hon, efter uppföljning av resultat, beslutat om åtgärder gällande introduktionsprogram och gymnasiegemensamma ämnen för att öka elevernas måluppfyllelse. Rektorn berättar vidare att det tvåläraresystem som finns i vissa ämnen har tillkommit efter en analys av resultaten. Lärare uppger att skolan förbättrat uppföljningen av elevernas kunskaper på APL genom digitala hjälpmedel och sociala medier. Uppdraget som biträdande rektor fått ingår, enligt rektor, i den resursfördelning utifrån en analys av skolans resultat som rektor genomför.

Granskningen visar att rektorn följer upp undervisningens kvalitet. På skolan finns en strategi för arbete med utvärderingar som innebär att undervisningen utvärderas både under kursens gång och i samband med kurslut. Elever och lärare säger att de genomför kursutvärderingar vars resultat de senare får diskutera och föra vidare till rektorn. Lärare säger att de gör enskilda analyser av kursutvärderingar och att dessa förs in i rektors kvalitetsrapport. Lärare berättar att kursutvärderingar bland annat visat att de behöver förtydliga examensmålen för eleverna men även att eleverna

tycker att det finns en god balans i utbildningen gällande praktiska och teoretiska moment. Huvudmannen och skolan genomför även enkäter av elevernas uppfattningar av utbildningens kvalitet, vilket även omfattar skolans värdegrundsarbete.

Granskningen visar att rektorn ser till att resultaten analyseras och att utvecklingsområden ringas in. Analyser av kunskapsresultat, undervisningens genomförande och enkätresultat bildar, under rektors ledning, underlag för lärare och rektorns analys av verksamheten. Skolenhetens elevhälsa berättar att de inte deltar i de övergripande diskussionerna gällande elevernas kunskapsresultat men att de har ett speciellt ansvar att följa upp elevernas närvaro och föra in uppgifter om det i skolans kvalitetsarbete. Rektorn berättar att alla lärare deltar i analysen av resultaten och att rektorn ger dem mer specifika frågor att analysera utifrån, exempelvis vilka delar inom yrkeskurserna som fungerar bra och om det finns goda exempel att sprida utifrån resultat och utvärderingar. Rektorn och lärarna berättar att skolan har ett antal återkommande utvecklingsområden som huvudmannen angett. I intervjuer med lärare och rektorn ges exempel på hur områdena i dialog med huvudmannen tas om hand och konkretiseras. Exempelvis har skolans personal genomgått utbildning i bemötande och motiverande samtal, detta för att förbättra utbildningen utifrån hur eleverna svarat i enkät gällande inflytande och delaktighet. Vidare har skolan förbättrat elevernas skyddsutrustning och det finns en tätare uppföljning av elevernas närvaro som skolans administratör och elevhälsa ansvarar för.

Granskningen visar att beslutade åtgärder följs upp både i form av möten och i själva undervisningen. Lärare säger att rektorn ofta besöker undervisningen samt att frågor kopplade till utvecklingsområdena regelbundet diskuteras i skolans olika forum. Rektorn säger att hon har infört lärteam där lärare tillsammans ska arbeta med frågor och problematik kopplat till bemötande, andra värdegrundsfrågor och elevers motivation för skolarbetet. Vidare säger rektorn att biträdande rektorn har ett ansvar att stödja och utveckla undervisningen i yrkesämnen.

Granskningen visar att skolans värdegrundsarbete integreras i undervisningen och till en viss del följs upp inom ramen för kvalitetsarbetet. Lärare och rektorn säger att utvärderingar och enkäter bildar underlag för områden som skolan behöver förbättra gällande värdegrunden. De berättar också att frågor kopplade till värdegrunden hela tiden dyker upp och att de hanterar sådana frågor när det händer något. Lärare ger i intervjuer exempel på beslutade åtgärder som är kopplade till arbetet med värdegrunden. Exempel som ges är att lärarna ska säga elevens namn om den är frånvarande, värdegrundsfrågor ska finnas som en punkt under klassråden och att schemat har lagts om så att alla har gemensamma raster vilket främjar möten mellan

elever på olika program och möten mellan lärare och elever. Rektorn och lärarna säger att det finns stora behov i elevgruppen på skolan att hantera frågor om bemötande och respekt för alla. Rektorn säger att lärare är olika vana att hantera dessa frågor och berättar att det finns lärare som behöver stöttning för att hantera frågor kopplade till värdegrunden, exempelvis kopplat till rasism och sexism. Rektorn uppger att elevhälsan därför har ett uppdrag att stötta lärare i värdegrundsarbetet.

Rektorn behöver förtydliga hur skolan arbetar med sitt jämställdhetsuppdrag

Granskningen visar att rektorn till viss del bedriver ett arbete kring jämställdhet. I skolans kvalitetsarbete analyseras exempelvis elevernas resultat utifrån kön., Jämställdhetsarbetet sker dock inte systematiskt och omfattar inte hela utbildningen och undervisningen. Detta framgår av intervjuer med lärare och rektorn och beskrivs närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Läraren ska se till att undervisningen till innehåll och uppläggning, oavsett om den bedrivs i skolan eller på arbetsplats (APL), präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Eleverna säger att frågor om jämställdhet behandlas i vissa ämnen, på klassråden och i samband med APL. Elever ger dock exempel på att de bemötts olika utifrån kön och etnicitet på APL, vilket lärare och rektorn också uppger att de uppmärksammat. I intervjuer berättar lärare och elever att de har samtal om hur det kan vara på APL utifrån olika syn på kön och etnicitet. Lärare och rektorn säger att jämställdhetsarbetet är en naturlig del i deras arbete och att det behandlas inom ramen för det övergripande demokratiska uppdraget. Lärare ger även exempel på att de, i samband med en studiedag, fått skriva ned vad de var och en vill göra för att integrera demokratiska värderingar och arbetet med jämställdhet i sin undervisning. Rektorn uppger att jämställdhetsarbetet inte är huvudprioriterat och att skolan inte har några direkt insatser kopplade till jämställdhet mer än att de behöver ”ha ett extra öga på

APL". Rektorn säger också att hon ser skillnader i hur lärare hanterar frågor kopplade till värdegrunden. Rektor och lärare har analyserat betygsresultat, inom ramen för systematiskt kvalitetsarbete, och ser att flickor som grupp i större utsträckning når de högre betygen. I analys skriver rektorn i kvalitetsrapport att flickor gör ett medvetet val till skola och yrke och därmed har en högre grad motivation till studier inom programmet. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att en av åtgärderna inom ramen för kvalitetsarbete är att arbeta med bemötande och motiverande samtal, oavsett kön.

Även om skolan följer upp skillnader i betygsresultat mellan flickor och pojkar leder denna uppföljning inte till konkreta åtgärder för att förbättra pojkarnas resultat. Forskning visar att skillnader i studieresultat mellan pojkar och flickor handlar om "komplexa samspel av samhälleliga och sociokulturella faktorer i form av 'pojkkulturer', 'antipluggkulturer, förväntningar från vuxenvärlden och kamrater, motivationsaspekter etcetera."¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete genom att först skapa en medvetenhet hos personalen för olika aspekter av jämställdhetsarbetet. För detta behöver rektorn organisera lärarnas arbete så att det finns förutsättningar för gemensamma diskussioner och planering av arbetet. För att rektorn ska få kännedom om undervisningen ger flickor och pojkar samma förutsättningar kan de elevenkäter som skolan gör utgöra ett underlag om de analyseras utifrån kön. Vidare behöver rektorn själv systematiskt undersöka om undervisningen i olika ämne, och för olika lärare ger alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas och om all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen och arbetet på skolan. Efter uppföljning och analys av verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv behöver rektor sedan besluta om lämpliga utvecklingsåtgärder².

¹ Håkansson, J. och Sundberg, D. (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, s 107. Stockholm: Natur och kultur.

² Skolverkets allmänna råd (2012), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen oftast är varierad och att lärarna ger eleverna stöd i sitt arbete. Vidare visar granskningen att undervisningen i huvudsak är anpassad till elevernas olika behov och erbjuder stimulans och utmaningar. Det framgår också att eleverna får vara delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Granskningen visar dock att syfte och mål med undervisningen inte alltid förklaras för eleverna. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen är i huvudsak strukturerad

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen oftast innehåller en genomtänkt och logisk struktur. Av intervjuer med elever och observationer av undervisningen framgår att lärare ofta inleder lektioner med att hälsa eleverna välkomna vilket eleverna säger att de uppskattar eftersom de då känner sig sedda. Enligt eleverna brukar lärarna inledningsvis ta upp vad de ska göra på lektionen, berätta i vilken ordning saker ska ske, vilka uppgifter som ska göras och vilka tidsramar som finns samt ibland även beröra kunskapskraven för uppgiften. Lärare och rektorn säger att det finns en bestämd lektionsstruktur med tydlig start och slut för lektionen. Observationer visar hur lärare både skriftligt och muntligt presenterar undervisningens innehåll och förklarar vad eleverna ska arbeta med under lektioner. På observationerna finns exempel på hur lärare anknyter till något utanför skolan eller kopplar undervisningens innehåll till moment som eleverna genomför på APL. Elever säger att lärare ofta är tydliga med vad de ska göra och att flera lärare förklarar vilka kunskapskrav som gäller för uppgifterna.

Granskningen visar att undervisningens syfte och mål inte alltid tydliggörs för eleverna. Elever säger att lärare ofta är tydliga med vad de ska göra, men att mål och framför allt syfte inte behandlas så tydligt. Eleverna berättar vidare att lärare är olika tydliga med hur de förklarar och låter undervisningen omfatta programmens olika examensmål. Lärare säger att de är tydliga med vad lektionen ska behandla men berättar att målen och syftet med undervisningen oftast behandlas i inledning av kurser eller delmoment i kurserna. Lärare säger att examensmålen behöver synliggöras mer i undervisningen och att eleverna behöver bli medvetna om när och hur dessa mål behandlas. I observationerna av undervisningen syns när lärare i yrkesämnena behandlar syfte och mål med undervisningen, men det finns också flera tillfällen när syftet inte lyfts in i undervisningen. Rektorn säger att det skiljer sig mellan lärarna avseende hur väl mål, syfte och förväntningar på elever presenteras i undervisningen. Det finns enligt rektorn lärare som skulle behöva bli bättre i hur de strukturerar sin undervisning gällande mål, syfte, innehåll och förväntningar.

Undervisningen är oftast varierad

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är varierad men att det också förekommer undervisningen där det saknas en balans mellan olika typer av uppgifter och aktiviteter. En majoritet av elevernas utbildning innehåller varierade arbetsmoment, det ingår teoretiska moment, praktiska moment och de genomförs i olika miljöer, såväl i skolan som på arbetsplats. I observationer syns exempel på att elever får bygga lusthus, arbeta i grupp eller genom olika praktiska moment inom elinstallationer. Elever säger i intervju att undervisningen oftast är varierad, men att de i vissa ämnen ofta får göra samma sak. Exempelvis kan de få se på spelfilm flera lektioner i rad. Variationen är, enligt eleverna, större i yrkesämnena än i gymnasiegemensamma. Eleverna berättar att de i yrkesämnena och på APL får testa många olika situationer och att teori och praktik ofta varvas. I gymnasiegemensamma ämnen säger eleverna att det ibland finns en variation men att de ofta får göra samma saker; läsa, skriva och besvara frågor i uppgifter och att det blir ensidigt. Ett par elever säger att de ofta får se på film, ibland hela lektioner. I observation av undervisning syns att elever, vid flera tillfällen, arbetar med en och samma uppgift under hela lektionen och ofta att de löser uppgiften enskilt. Lärare går då runt och hjälper eleverna beroende på var de befinner sig i de olika uppgifterna. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen säger i intervju att de försöker variera undervisningen, mellan exempelvis muntliga och skriftliga arbetsformer. De uppger dock att de förstår elevernas synpunkter om att undervisningen kan upplevas ensidig. Rektorn uppger att skolan kommit en bit på väg gällande ämnesövergripande arbetet för att öka variationen i elevernas undervisning. Rektorn bedömer dock att skolans lärare först

behöver utveckla en tydlig lektionsstruktur för att sedan kunna variera undervisningen och arbeta mer ämnesövergripande.

Granskningen visar att lärarna arbetar med olika strategier för att aktivera och stödja eleverna i lärandet. Eleverna säger att de förstår när lärare förklarar och att flera lärare har olika sätt att förklara för dem. Eleverna ger exempel på lärares tålamod när lärare gång på gång anstränger sig för att förklara och ge eleven stöd. Elever säger dock att det är många elever som har svårt att komma igång med arbetet men att lärare uppmärksammar dessa tidigt på lektionen. Elever säger att det nästan alltid finns en lärare tillgänglig för frågor. Elever ger dock exempel på när lärare hjälper dem för mycket, exempelvis genom att lösa uppgifter åt dem, istället för att lära dem hur de ska lösa uppgiften. Lärare säger att de har olika strategier för att få igång eleverna, och ett exempel är att knyta undervisningens innehåll till något som berör den enskilde eleven. Lärare beskriver att de formulerar frågor till elever på olika sätt för att aktivera eleven, antingen genom att göra uppgiften mer öppen och övergripande eller genom att dela upp uppgiften i deluppgifter. I observation av undervisningen syns exempel på när lärare genom att ställa frågor och inleda samtal snabbt fångar upp de elever som till synes är inaktiva. Rektorn säger att vissa lärare är bättre på att aktivera alla elever än andra, och att det finns undervisning där lärare inte är lika närvarande utan istället låter elever arbeta med frågor utifrån en lärobok.

Undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Granskningen visar också att lärare ofta har höga förväntningar på eleverna. I enstaka ämnen berättar elever dock om lärare som signalerar att ett godkänt betyg är tillräckligt och inte bryr sig om att motivera dem till högre betyg. Elever berättar att de upplever att det är okej att fråga, att ingen fråga är dum och att det finns ett respektfullt klimat i gruppen. I observationer syns exempel på hur lärare ger eleverna fria ramar i arbetet och låter dem självständigt utforma ett byggprojekt. Ett annat exempel är när lärare i en skrivuppgift vid flera tillfällen berömmar en elev för de förbättringar som gjorts i texten. Lärare berättar att de försöker ha en ständig dialog med eleverna om hur de kan utföra saker bättre. De säger att undervisningen hela tiden handlar om att utvärdera, berömma och gå vidare i inläringen. Lärare ger också exempel på när eleverna får samarbeta och ge beröm till varandras uppgifter. Lärare sammanfattar hur de arbetar med att säga "mer ros än ris, är tanken". Rektorn säger att det är viktigt att arbeta med elevernas självförtroende och bedömer att lärarna är relativt bra på att ha en hög tilltro till elevernas förmåga. Rektorn säger att eleverna växer i och med APL och att detta höjer nivån på undervisningen i yrkesämnena och också på lärarnas förväntningar på

elevernas arbetsinsatser. Rektorn uppger att skolan arbetar med motiverande insatser inom ramen för samtalsmetodik och att lärarna är bra på att bygga goda relationer med eleverna.

Undervisningen anpassas och innehåller såväl utmaningar som stöd

Granskningen visar att lärare förser eleverna med utmaningar och stöd efter behov. Elever ger exempel på metoder som lärare använder för att stimulera, stödja och utmana dem. Det kan handla om repetitionsmetoder för att öva in ett visst moment. Elever berättar vidare om lärare som med täta intervaller följer upp deras skriftliga arbete för att på så sätt utvärdera och stödja dem. Elever säger också att uppgifterna tydliggör vilka nivåer som finns så att de själva kan anpassa svaret, eller att lärare pekar på vad som behöver förbättras för att motsvara ett högre betyg. I observationer syns exempel på när lärare vid genomgångar på tavlan använder olika förklaringsmodeller. Vid flera tillfällen observeras när lärare visar tips på hur man kan utföra ett praktiskt moment, i något fall utvecklar läraren uppgiften genom att ställa fler och utmanande frågor. I observation syns även när lärare förklarar bedömningsmatriser för eleverna i syfte att klarlägga prestation och kravnivåer. Lärare berättar att de ofta utgår från en uppgift som sedan anpassas och utvecklas efter hand. Genom att ha täta uppföljningar av elevernas utveckling berättar lärare hur de kan stötta och utmana eleverna. Lärare uppger att valet av APL-plats sker med omsorg och att valet av APL-plats är en anpassning till eleven. Lärarna säger också att de förbereder handledare på vilka eventuella stödbehov en elev kan ha. Flera handledare som Skolinspektionen pratat med bekräftar detta och säger att de får bra information om eleverna och de uppgifter som de ska arbeta med. Lärare berättar vidare att det finns nivåanpassade läromedel och att de kan låta elever få svårare uppgifter inom kursen. Vidare uppger lärare att de delger varandra information om elevens kunskaper för att stärka och hjälpa eleverna i flera ämnen. Rektorn säger att skolan har ett digitalt uppföljningsverktyg som gör att alla lärare kan se elevernas olika behov. Rektorn bedömer att lärarna är bra på att anpassa undervisningen, vilket hon säger också förenklas av de små undervisningsgrupperna där eleven som individ lätt uppmärksammas.

Undervisningen innehåller tillfällen för eleverna att reflektera

Granskningen visar att undervisningen ger för eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Elever berättar att de får pröva olika sätt att lära sig på i skolan och på sin APL. I yrkesämnen berättar eleverna att de får praktiska uppgifter att lösa och då får de diskutera, planera, genomföra, kontrollera, felsöka, testa och utvärdera. Eleverna säger också att de under APL får dokumentera sitt arbete med hjälp av bilder

och att de sedan, med stöd av reflekterande frågor av lärare, använder dessa för att beskriva en uppgifts genomförande i rapportform. Eleverna uppger att de ofta i slutet av lektionerna i yrkesämnena samlas och får prata om vad de lärt sig under lektioner. När det gäller gymnasiegemensamma ämnen förekommer detta också men inte lika ofta berättar eleverna. Lärare säger att den beslutade lektionsstrukturen ska innehålla ett gemensamt avslut som kan innehålla frågor där eleverna får reflektera över vad de lärt sig. Lärare berättar att de i samband med en kompetensutveckling kring bemötande fått lära sig att använda mer öppna frågor för att få eleven att tänka själva och för att hjälpa elever som fastnat i en viss uppgift. Rektorn uppger att eleverna inte alltid är medvetna om de reflekterande inslagen i undervisningen, men säger att det förekommer bland annat när de skriver rapporter om sin APL. Rektorn säger att undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen innehåller tillfällen för reflektion i samband med inledningen av lektionen då lärare ställer frågor som återkopplar till tidigare lektioner. Rektorn säger att hon gärna hade sett mer reflektion i undervisningen, exempelvis genom att bättre väva ihop elevernas teoretiska och praktiska kunskaper utifrån examensmålen.

Granskningen visar vidare att elever ges möjlighet att utveckla olika strategier för sitt lärande. Eleverna har, enligt flera lärare, fått öva sig i kamratbedömning och därigenom getts möjlighet att reflektera över hur de utifrån bedömningen kan förbättra sina egna arbeten. Exempel på detta arbetssätt finns på de observerade lektionerna där läraren också förklarar för eleverna varför de får bedöma varandra. Läraren säger att bedömningen ger eleverna "full koll" på kriterier och mål för undervisningen. Lärare ger också exempel på hur de låter eleverna ta ut nyckelord i texter och sovra i en större mängd information. Rektorn säger att hon ser hur undervisning i yrkesämnena innehåller öppnare och mer komplexa uppgifter, vari eleverna dels ges möjlighet till samverkan och dels ges möjlighet till reflektion över hur de kan lösa uppgifterna.

Eleverna får påverka undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att ge synpunkter på undervisningen och påverka hur den utformas. De flesta elever som Skolinspektionen intervjuat berättar att de får utvärdera undervisningen, dels under kursernas gång och dels i slutet av dem. Inte sällan får eleverna, enligt dem själva, berätta vad de tycker om undervisningen i slutet av lektionerna när läraren samlar gruppen. Eleverna säger att de också har även möjlighet att påverka undervisningens innehåll och utformning, bland annat vid kursstarter eller när nya moment introduceras. Lärare säger i intervju att elevernas synpunkter ger dem förslag på hur de kan genomföra undervisningen, och att de därmed bättre kan möta elevernas olika behov. Lärare säger vidare att

eleverna får utvärdera undervisningen, vilket också ger dem input för att förändra och utveckla den. I observationer av undervisningen ses flera gånger hur lärare ställer öppna frågor som får eleverna att förstå uppgifterna och komma vidare i sitt arbete. Det kan till exempel handla om en elinstallation, ett bygge eller former för examination av elevers kunskaper. Rektor och lärare berättar att eleverna har flera tillfällen när undervisningen utvärderas, både på lektionerna och på kursnivå.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studier, men utvecklingsområden finns

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolan har ett medvetet arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet arbete med att skapa trygghet i skolan och på APL. Arbetet leder till att, i stort sett samtliga eleverna uppger sig vara trygga i skolan. I granskningen framkommer att skolans personal arbetar utifrån ett gemensamt förhållningssätt avseende elevernas trygghet. Elever säger i intervju att de överlag upplever sig trygga på skolan eftersom det finns många vuxna att vända sig till. Elever och personal säger att lärare och övrig personal är synliga i verksamheten och att de har gemensam fikastund där så gott som alla elever deltar. Elevernas lektioner har gemensamma start och sluttider för att säkerställa att ingen rör sig i lokalerna utanför lektionstid. Skolan använder sig också av kameraövervakning, något som personal och elever menar ökar tryggheten och förhindrar situationer som annars kan uppstå. Skolan har, berättar rektorn, vidare infört hemklassrum för att eleverna ska känna sig tryggare och ökat vuxennärvaron på känsliga ställen, exempelvis vid skolans entré. Lärare och elever berättar vidare att det görs insatser för att eleverna ska ha en trygg situation under APL. Det handlar dels genom förberedande samtal mellan elev och lärare inför praktikperioderna, och dels genom att valet av praktikplats anpassas utifrån vad som passar elevernas olika behov. Personal från elevhälsan säger att de vid behov har samtalsgrupper med elever och att det kan handla om trygghet. Skolan gör löpande utvärderingar av elevernas trygghet, både gällande APL och undervisningen på skolan. Dessa utvärderingar visar, enligt rektorn och lärarna, att eleverna i huvudsak upplever sig trygga. I Skolinspektionens enkät till elever hösten 2017

instämmer 86 procent av eleverna helt eller delvis i påståendet ”jag känner mig trygg i skolan”. Utvärderingar och intervjuer med elever och personal visar också att eleverna är trygga med att lärare ingriper om något skulle hända. Skolan arrangerar även sociala aktiviteter utanför skoltid för att låta elever mötas och lära känna varandra.

Skolans arbete med att skapa studiero behöver utvecklas

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn och lärarna har en gemensam målbild för arbetet med elevernas studiero sker arbetet inte utifrån gemensamma förhållningssätt. Det framgår att alla lärare inte vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa och bibehålla studiero. Även om eleverna vid de observerade lektionerna kan arbeta utan att bli störda, och även om flera elever uppger att ordningen i vissa kurser är god, bedömer Skolinspektionen att arbetet med att förbättra elevernas studiero behöver utvecklas. Detta beskrivs närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans arbete med att skapa och bibehålla studiero utgår från gemensamma förhållningssätt. I detta ingår att alla lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en god studiemiljö.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare framgår av läroplanen (Lgy 11, kap 2.1 Kunskaper) att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Av intervjuer med elever framgår att lärarna har olika gränser för vad de tillåter på lektionerna och olika förhållningssätt gällande de gemensamma regler som finns på skolan. Eleverna säger att studieron och arbetet med studieron skiljer sig mellan lärare, klassrum och ämnen. De säger att lärare förhåller sig olika till överenskomna regler gällande mobiltelefoner och sen ankomst. Vidare uppger eleverna att lärare har olika sätt att tillrättavisa dem; vissa lärare säger till och använder disciplinära åtgärder medan andra inte reagerar och säger att det är elevernas eget ansvar att hantera de uppgifter de har. Eleverna uppger att vissa lärare gör förändringar i hur eleverna sitter i klassrummet medan andra inte gör det. Eleverna ger också exempel på situationer

när studieron är god, de säger att lärare då är tydlig med vad som gäller, att lärare motiverar eleverna i undervisningen och att lärare använder överenskomna regler och disciplinära åtgärder.

Av inskickat material och av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolans arbete med studiero är ett prioriterat område. Av intervjuer med elevhälsa, lärare och rektorn framgår att skolan har en gemensam målbild gällande elevernas studiero, men att lärarna arbetar på olika sätt mot målbilden. Personal i elevhälsan berättar att elevernas studiero varierar och att lärare förhåller sig olika till överenskomna regler. Lärare berättar att de arbetar för en bättre studiero genom god kvalitet i undervisningen, exempelvis genom att låta eleverna vara delaktiga i undervisningens utformning. Lärare uppger att de hanterar ordningsreglerna olika, exempelvis gällande elevernas mobiltelefoner och att de nog hanterar disciplinära åtgärder olika. Samtliga lärare säger dock att de dokumenterar händelser i klassrummet för att kunna överföra information mellan varandra och till rektorn. Lärare säger att eleverna inte ser alla åtgärder som genomförs, eftersom vissa sker i skrift och vissa saker tar de med eleverna enskilt efter lektion eller utanför undervisningsgruppen. Lärare säger att de känner till att eleverna tycker att de ska vara strängare vilket de uppger kan bero på att elever och lärare har olika referensram gällande vad studiero är. Skolans rektor säger att lärarna är överens om ordningsreglernas ramar, men att lärare förhåller sig olika inom dessa ramar, exempelvis gällande mobiltelefoner och disciplinära åtgärder. Vidare uppger rektor att enstaka regler inte riktigt efterföljs, exempelvis när det gäller att hantera sen ankomst.

Rektorn berättar om flera insatser som gjorts för att förbättra elevernas studiero; eleverna har hemklassrum, gemensam start- och sluttid för lektionerna, gemensam lektionsstruktur och dokumentation av ordningsstörande beteenden. Rektor säger att skolan nu fokuserar på studieron i klassrummet, och att vägen dit bland annat går via god kvalitet i undervisningen och goda relationer. Skolan har genomfört relationsbyggande insatser och det framgår av flera olika intervjugrupper att eleverna får vara delaktiga och ha inflytande över undervisningen. Rektor säger att hon ser skillnader i studiero beroende på vilken relation som finns mellan lärare och elevgrupp.

Även om skolan arbetar för att genom en god kvalitet i undervisningen stärka elevernas studiero, visar granskningen att eleverna inte har studiero på alla lektioner och att lärarnas arbete med att skapa och bibehålla studiero inte utgår från gemensamma förhållningssätt. Det framgår att lärarna hanterar situationerna med olika åtgärder och med olika gränser för vad de tillåter i klassrummet. Konsekvensen

är ett mindre gott resultat där det återkommande finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbetet och elever som upplever sig störda i sitt skolarbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, tillsammans med lärare och övrig personal stärker och utvecklar det samlade arbetet för att skapa studiero. I Skolinspektionens tematiska granskning om skolors arbete med studiero betonas rektorns ansvar för att komma överens om gemensamma förhållningssätt och strategier på skolan.³ Mot bakgrund av detta bör rektorn förslagsvis inleda sitt arbete med att utreda vilka förhållningssätt och strategier som finns hos olika lärare när det gäller att skapa och bibehålla studiero. Utifrån den bild som framträder behöver personal och elever utarbeta gemensamma överenskommelser, strategier och ändamålsenliga åtgärder för att tillsammans skapa en god skolkultur och studiemiljö. Därefter är det viktigt att rektorn följer upp och utvärderar de vidtagna åtgärderna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i elevernas betyg och ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och i samband med besöket.

Rektorn gör analyser av betygssättningen

Granskningen visar att rektor analyserar skillnader och avvikelser i resultat, vilket framgår av intervjuer med rektorn och lärarna samt skolans dokumenterade

³ Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2016, *Skolans arbete för att säkerställa studiero*

kvalitetsarbete. Lärare säger att rektorn har god koll på elevernas resultat och att rektorn kan uppmärksamma avvikelser i resultat under läsårets gång, exempelvis vid avstämningsmöten men också vid den övergripande analys som sker vid utvärderingsdagar efter betygssättning. Dessa analyser omfattar bland annat kön, typ av kurser, resultat på nationella prov, resultat över tid och även jämförelser till andra kommunala och enskilda gymnasieskolor i kommunen.

Rektorn säger att hon följer upp eleverna kunskapsutveckling och för samtal med lärare vid avvikelser i bedömningar mellan ämnen och lärare. Rektorn berättar att analyser av resultaten förs in i kvalitetsarbete och även återkopplas till lärare för att de ska arbeta med att förändra undervisningsstrukturerna. En analys av skillnader i pojkars och flickors resultat ledde, bland annat, till åtgärder med motiverande insatser och förändringar i bemötande. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att skolan har analyserat avvikelser mellan elevers provbetyg på nationellt prov och elevers slutbetyg i matematik och svenska.⁴ I analyserna framkommer att eleverna har svårt att klara provsituationen och att en hög andel elever inte genomförde alla provdelarna. Lärare säger att skolan efter provtillfällena har bedömt elevernas kunskaper utifrån andra underlag. Enligt lärare och rektorn har skolan under innevarande läsår gjort förändringar i kursupplägg så att elever i större utsträckning får en undervisning upplagt utifrån vad analysen av elevernas provresultat visade. Ett sådant exempel är ämnet matematik. Vidare berättar lärare om att de arbetat med att låta eleverna öva på olika provsituationer.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg. Av granskningen framgår vidare att rektorn förser lärarna med stöd i olika forum för att kvalitetssäkra sin betygssättning. I intervjuer med lärare ger de flera exempel på metoder som används för att inhämta information som finns om elevernas kunskapsutveckling. Exempel som lyfts av lärarna

⁴ Skolans resultat gällande förhållandet mellan kursbetyg och betyg på nationella prov vårterminen 2018 avviker, enligt Skolverkets databas SIRIS, i matematik 1A, där 78 procent av skolans elever har ett högre kursbetyg i förhållande till provbetyget. I svenska 1 har 45 procent av eleverna ett högre kursbetyg i förhållande till provbetyg.

är de rapporter som eleverna skriver i samband med sin APL och där flera kursers bedömning ingår, även kurser i gymnasiegemensamma ämnen. Lärarna berättar också att de via sociala medier låter eleverna dokumentera sin APL och att det ger dem såväl insyn i elevernas APL som möjlighet att kommunicera direkt med en elev som är på APL. Lärare ger även exempel på ett förberedande frågeformulär som används i samband med trepartssamtal på APL. De säger att det ger stöd till handledaren på vad samtalet ska handla om, det vill säga elevernas prestationer och kunskapsutveckling. Lärare berättar att de även fått använda sig av pedagogiska dilemman för att diskutera bedömning och betygssättning. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan har såväl formella som informella forum för samverkan och sambedömning. Det framgår vidare att skolan använder sig av oidentifierade prov och att samtliga lärare har någon på skolan som de kan diskutera och jämföra bedömning och underlag inför betygssättning. Lärare i yrkesämnena säger att de träffas varannan vecka för att bland annat diskutera bedömningar och att den biträdande rektorn har ett uppdrag att stödja dem bland annat gällande bedömning och betygssättning. Rektorn och lärare berättar vidare att två lärare alltid rättar de nationella proven tillsammans för att säkerställa en likvärdighet i bedömning. Skolan har, enligt lärare och rektorn, också andra forum där de kan få stöd i bedömning och betygssättning. Huvudmannen ansvarar för en övergripande e-yta som heter "Workplace" och där lärare kan kommunicera kring frågor om exempelvis bedömningssituationer. Skolan har även ett utbyte med andra skolor i koncernen då bedömning och betygssättning tas upp.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Inger Börjesson

X Andreas Leo

Föredragande

Signerat av: Andreas Leo

I handläggningen av ärendet har även Carolin Backlund medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Tre gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 och den 14 mars 2019. Besöket genomfördes av utredare Andreas Leo och Carolin Backlund.

Praktiska Gymnasiet Örebro är en fristående gymnasieskola belägen i Örebro kommun. Skolenhetens huvudman är Praktiska Sverige AB. Skolenheten bedriver utbildning i följande nationella program: bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet och VVS- och fastighetsprogrammet. Skolan erbjuder också två introduktionsprogram: IMY (Yrkesintroduktion) och IMR (Programinriktat val). På skolenheten finns enligt rektorns uppgift totalt 100 elever inskrivna på nationella program – varav 9 kvinnliga elever – samt 88 elever på IMR och IMY – varav 4 kvinnliga elever.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2018/2019 är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen 38,8 procent. Skolverkets statistik visar också att genomsnittlig betygspoäng för avgångselever år 2018 är 12, poäng vilket är lägre än tidigare år (12,5 år 2017 och 13,5 år 2016).